

Govor predsednika vlade RS in predsednika Evropskega sveta Janeza Janše

Spoštovani !

Pred dobrimi tremi meseci, 21. decembra 2007, smo deloma že vstopili v skupni evropski prostor prostega pretoka ljudi in kapitala. Ko se danes peljemo preko schengenskih meja, se nehote vprašamo, zakaj smo v Evropi sploh potrebovali meje s policijo in pred letom 2004 tudi s carino? Ne dolgo tega so bile meje varovane celo z oboroženimi vojaškimi formacijami. Komajda izpraznjene stavbe mejnih policij in carin že danes delujejo anahronistično, kot arheološki skeleti ne tako daljne preteklosti. So kot spomenik izgubljenih priložnosti predhodnih generacij, ki predvsem iz ideoloških razlogov niso bile sposobne sodelovanja v skupno dobro.

Vzhodna in srednja Evropa je v pomladi narodov pred slabima dvema desetletjema uspela uveljaviti demokracijo ter zdrave ekonomske temelje. Eno od tragičnih dejanj prehoda iz totalitarizma v demokracijo se je vršilo tudi tu na Letališču Jožeta Pučnika v letu 1991. Pri blokadi tankovske enote Jugoslovanske vojske in obrambi letališča je padel Peter Petrič, pogumni pripadnik slovenske teritorialne obrambe. 28.6.1991 sta pod streli jugoslovanske armade ugasnili življenji dveh novinarjev, državljana Nemčije Nikolasa Vogla in državljana Avstrije Norberta Wernerja. Letališče samo pa je bilo junija 1991 podvrženo tudi rušilnemu napadu jugoslovanskega vojnega letalstva.

Danes, ko proslavljamo zadnje dejanje vstopa Slovenije v schengenski prostor svobodnega pretoka ljudi, izrekamo zahvalo vsem slovenskim teritorialcem in policistom, ki so leta 1991 ubranili ali pridobili nazaj kopne, morske in letališke mejne prehode. Branilci in osvoboditelji Rožne doline, Šentilja, Holmca, Brnika, Radgone in drugih mejnih prehodov so pred 17 leti omogočili odločitve, ki so tlakovale pot Slovenije v enakopravno družino evropskih narodov.

V pogojih skupnih političnih in ekonomskih pravil, v prostoru, ki želi združevati razvojne potencialne, klasičnih meja ne potrebujemo. Evropska unija želi ustvarjati pogoje blaginje in gospodarske rasti za prebivalce Evropske unije, pomagati pa želi tudi tistim izven nje. Stabilno politično in gospodarsko okolje želimo razširiti tudi na območje Zahodnega Balkana. To je edini način, da se etnični spori končajo in da govorica orožja in skrajnih nacionalizmov dokončno utihne.

Načelo ukinitve notranjih mej ne pomeni manj varnosti za državljane držav članic schengenske skupine. Nasprotno, statistika dokazuje večjo pravno varnost, odkar smo del schengenskega informacijskega sistema. Republika Slovenija je na osnovi evropskega pripornega naloga ali mednarodne tiralice prijela 76 oseb, zasegla 369 ukradenih vozil in izsledila 39 pogrešanih oseb, od tega devet mladoletnikov. V tujini je bilo prijatih 21 oseb, za katerimi je ukrepe razpisala Slovenija, izsledene so bile štiri pogrešane osebe .

Spoštovani!

Danes se vrši še zadnje dejanje, ukinitve mejnih kontrol na notranjih letih. S tem je schengenski prostor dokončno izpolnjen. Vključeno je prosto nebo nad vsemi članicami schengenske skupine. Enotni schengenski prostor je eden od temeljev svobode, sodelovanja in napredka Evropske Unije.

Ob tej priložnosti bi se še enkrat zahvalil predhodnemu predsedstvu Unije Portugalski in sicer za ključno podporo vključevanju držav kandidat v schengenski prostor. Pomembno vlogo koordinacije držav članic kandidat za vstop v schengenski prostor je opravilo tudi slovensko Ministrstvo za notranje zadeve z ministrom Dragutinom Matejem.

Zahvaljujem se tudi vsem ostalim, ki ste sodelovali v tem pomembnem projektu in omogočili, da je Slovenija preko njega v celoti postala enakopraven del evropske prihodnosti.